

ELS AMICS D'EUROPA

PUBLICACIÓ QUINZENAL

ÒRGAN DEL «COMITÉ D'AMICS DE L'UNITAT MORAL D'EUROPA»,

A BARCELONA I DELS SEUS ADHERITS I COL·LABORADORS

N.º 21

PRIMERA Y SEGONA QUINZENA D'AGOST

1918

REFLEXIONS SOBRE LA PAU

En entrar al cinqué any de la gran guerra no's trobaria, potser, cap de les nacions bel·ligerants que no estigui penedida de haver-la començada, pero potser tampoc n'hi cap que estigui disposada a acabar-la amb una pau raonable.

Cal, potser, exceptuar Nordamèrica que no té motiu per penedir-se de haver pres part en la guerra perquè fa molt poc que lluita amb el coratge que naturalment deu donar-li la creència de que ses armes són les que poden decidir el resultat.

Prenent Alemanya i Anglaterra com a principals actors d'aquesta gran tragèdia, com a veraders protagonistes, sembla fora de dupte que han trobat la guerra excessivament costosa i que si ara l'haguessin de començar potser no la començarien; però també sembla cosa certa que tant l'una com l'altra potència bel·ligerant estàn encara força lluny de estar disposades a entrar en negociacions de pau sinceres i raonables.

L'Alemanya sembla que en aquest punt ha tingut ocasió d'experimentar una decepció profunda. Alemanya a hores d'ara ja sab que una pau forçada, una pau en la contractació de la qual no hi aportin ambdues parts un míni-

mum sufficient de serena voluntat, és una pau efímera i més que efímera nociva.

La pau separada amb Rússia, que des de que aquesta nació començà a flaquejar fou el somni daurat de Alemanya, sembla que avui és reconeguda per la mateixa Alemanya com una cosa de migrada eficàcia, una pau—com deia un diari alemany—que «exigeix masses soldats».

Fa de molt mal dir, per un obscur periodista absolutament mancat de elements precisos d'informació, la opinió que hom tingui formada de com i quan pugui fer-se la pau, però tenim la ferma convicció que aquesta no serà possible fins que tant Alemanya com Anglaterra, ambdues alhora, perdin la confiança en una victòria definitiva i absoluta.

Entre aquestes dugues potències no és pas possible una pau prematura i forçada com la de Rússia, aquestes dues potències lluiten per a inutilitzar-se mutuament i definitivament. Si aquesta inutilització no pot conseguir-se, la guerra duraria llargament fins que ambdues caiguessin extenuades, fins que materialment no poguessin més. I de aixó sembla que n'hi ha per temps.

Es trist haver-ho de dir: l'ideal dels Amics d'Europa ens apar cada dia més combatut per la fatal realitat. La fórmula de la Societat de les Nacions la creiem molt lluny de poguer assolir palpable realitat. Potser no passarà mai de una aspiració justa, noble i generosa.

Amb aixó ha passat el mateix que amb quasi totes les fórmules de superació col·lectiva: trobada la fórmula, tothom treballa per adulterar-la barrejant en exclusiu profit propi. El sentit moral és cosa molt difícil de conciliar amb l'egoisme de les col·lectivitats, molt més fort i dur que els dels individus.

Hi ha qui creu que la culpa de tot la tenen les oligarquies governants que

decideixen els afers de les nacions sense el control eficaç de la autèntica voluntat popular. Potser en aixó hi hagi una part de veritat, però també és cert que mentre no sigui aconseguida una assenyada educació de les masses populars, mentre aquella voluntat popular no sigui intel·ligent, la intervenció directa de la massa dels pobles en la direcció dels governs és cosa exposada a grans fracassos. Vegi's el cas de la nova Rússia.

En l'estat de pessimisme a que ens porten les anteriors reflexions, hom veu la pau molt llunyana i fins hom, que desitja ansiosament la pau, no sap si fóra pitjor que aquesta vingués prematurament.

F. FONTFREDA.

LA CARTA DE LORD LANSDOWNNE

El 31 de juliol a la tarda es reuniren a l'Essex Hall de Londres els amics i partidaris de la campanya pacifista de Lord Lansdownne, sota la presidència de Lord Beauchamp.

Es llegí una carta de Lord Lansdownne de la qual transcrivim els següents fragments:

«Anem a començar el cinquè any de la guerra gran per la llibertat, i la setmana vinent tornarem a afirmar la solemne resolució de no desistir en l'esforç fins que puguem obrir una pau amb honor. Mestrestant, amb cada mes que passa, el tribut que la guerra exigeix esdeve més i més gran. El món civilitzat va quedant exhaurit dels seus recursos, i està malgastant les seves energies en esforços merament destruc-

tius, cada un dels quals suposa una minva en les seves reserves potencials i una nova mutilació en el seu mecanisme productor.»

«De totes les impressions que rebem pot deduir-se que el desig de la pau es troba molt estès entre les nacions enemigues. ¿Com podria ésser altra cosa? No pas de cap altra manera pot explicar-se el llenguatge usat per aquells alemanys i austriacs als quals la seva posició permet parlar amb tota llibertat, i les constants «exploracions» que intenten els governs de les Potències centrals. Però, ens trobem, segons sembla, tan lluny, com sempre, de la pau. Segueix creixent la marea de la mort i

la destrucció, i tot s'ho du per davant. Alguna que altra volta sembla que un raig de sentit comú il·lumina la foscor, però és per a caure tot seguit en una nova sèrie de recriminacions i controvèrsies, en les quals cadascuna de les parts, en lloc de cercar punts de convergència, sembla acontentar-se amb victòries dialèctiques. Què és el que impideix la intel·ligència? Jo no faig aquesta pregunta amb intenció de posar entrebancs a l'acció del Govern del Rei. Però molts, entre nosaltres, ens trobem tristament perplexos i creiem un deure nostre facilitar al Govern una oportunitat per a donar-nos algun consol i alguna esperança.»

Adhuc, suposant que Alemanya, de acord amb la política proposada pel president Wilson volgués associar-se a les altres nacions lliures del món per a constituir un tribunal amb l'objecte de mantenir la pau i la justícia; adhuc suposant que, com a conseqüència de la seva adhesió, «estés reduïda virtualment a la impotència de la seva capacitat per a destorbar la pau del món»; adhuc podent esperar raonablement que «totes les controvèrsies internacionals restin resoltes, en l'esdevenidor, a base de la lliure acceptació dels pobles als quals afecten immediatament», i que «totes les nacions es guïïn amb llurs tractes amb les altres nacions pels mateixos principis d'honor i respecte a la llei general dels països civilitzats que constitueixen la norma individual de cada ciutadà dels Estats moderns», encara ens trobaríem al començament i no a l'acabament d'una negociació extremadament complicada. Encara ens trobaríem sense el que Mr. Balfour, en el seu discurs d'Edimburg del 11 de gener, creia els preliminars de la pau, és a dir, un arranjamant raonable de les

principals qüestions territorials que divideixen les grans potències, un arranjamant pel qual, com ell digué, «el sistema internacional restés en una condició d'estabilitat natural per a començar el nou període.»

«Segurament que ens veurem invitats altra vegada, tan pels amics com pels enemics, a declarar amb tota claredat, no totes les condicions amb que nosaltres voldríem obtenir l'arranjament ulterior del món, sinó les condicions amb les quals desitgem oferir una oportunitat d'arranjament a la diplomàcia. No sé pas si ens diran altre cop que no és possible cap discussió fins que la potència militar d'Alemanya hagi estat completament vençuda amb una derrota aclaparadora en el camp de batalla. Si aquest és l'obstacle, jo recomano un curós estudi del llenguatge empleat pel general Smuts en el discurs que pronuncià el 17 de maig a Glasgow, paraules que alguns diaris de Londres han publicat de faïso incompleta:

«Quan parlem de la victòria, no volem dir que anirem al Rin, que anirem a Berlín, que continuarem aquesta guerra fins que haguem desfet Alemanya o l'imperi alemany, i poguem imposar les condicions de pau al enemic en sa capital. Nosaltres continuarem aquesta guerra fins que obtinguem els objectius pels quals lluitem, i continuarem fins l'últim extrem en aquesta actitud defensiva. Jo no crec que una victòria militar completa sigui possible en aquesta guerra per a cap dels grups bel·ligerants, perquè això significaria una campanya interminable. Significaria que nacions delmades haurien de sostenir la guerra durant molts anys vinents. i tot això ¿amb quin resultat? El resultat fora que posaríem en perill la mateixa civilització que ens cal servir i protegir... Però si no hem

de continuar la guerra fins que obtinguem una victòria militar completa aleshores és necessari fixar-nos devegades en el curs dels afers, en el que pensen els nostres enemics, i en quins aventatges podem obtenir de la situació segons la veu el nostre adversari... En aquesta guerra no obtindrem una pau guanyada únicament pels esforços isolats dels exèrcits» (compareu aquestes paraules amb les de Herr von Kuhlmann). Amb prou feines podem esperar un resultat absolutament decisiu amb les soles forces militars. «Ens cal utilitzar tota nostra diplomàcia i totes les forces que tinguem al nostre abast per a obtenir la victòria. ¿Com podem assolirla? Jo puc creure que heu lluitat fins un moment en que l'enemic es troba disposat a accedir a les vostres condicions principals, les condicions que considereu essencials. ¿Com podeu conèixer que l'enemic està disposat a accedir-hi si no es reuneix una conferència, encara que no tingui caràcter oficial? El poble té el dret de dirigir-se al seu Govern i dir-li: Ens estem deesagnant. Fem tot el que podem per a defensar la nostra causa, però esperem que vosaltres, com a capdills nostres, complireu també el vostre deure. El Govern té l'obligació de parlar. No hi ha altra manera de poder assolir els objectius que desitgem. Deu parlar amb

l'objecte de veure si a qualsevol moment hem arribat a un punt en que hi pugui haver concòrdia i arranament sobre els fets fonamentals; car, tan aviat com existeixi aquesta concòrdia, no podem perllongar la guerra ni un dia més per per les coses no essencials o els afers que no tenen importància».

Se'ns dirà que el moment quan els exèrcits aliats guanyen glorioses victòries als camps de batalla no és el moment oportú per a indicar tan sols la possibilitat de la pau. Si aquesta indicació l'haguéssim fet al moment quan els atzars de la guerra en fossin contraris, hom ens diria encara amb més èmfasi que aquell moment, tanmateix, era inoportú i que calia fer ¿cara a les nostres desfetes amb pregona audàcia. Però, realment, davant les calamitats universals que aquesta guerra ha promogut, no pot haver-hi cap moment inoportú per a l'estudi de les proposicions raonables que hom pugui fer de bona fe, i si hi ha un moment més oportú que un altre és aquell quan el curs dels esdeveniments demostra que, sigui el que sigui el sentiment inspirador dels nostres actes, no és pas el dubte sobre la nostra capacitat per a sostenir la nostra causa en aquella lluita mortífera, si se'ns obliga a perllongarla.

ELS AMICS D'EUROPA seràn servits per abonament al periòdic VIDA OLOTINA a qui es dirigeixi a l'Administració, acompanyant l'import de la subscripció que és de 1'25 pessetes al trimestre.
ADREÇA DEL PERIÒDIC: Passeig de Blay, 52, OLOT.—ADREÇA DEL COMITÉ: Carrer de Balmes, 65, 1er., BARCELONA
